

Брюксел, 20 октомври 2025 г.
(OR. en)

14250/25

Междуетноститутитионално досие:
2025/0180(COD)

ENER 538
POLCOM 304
CODEC 1577

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	13869/25
Относно:	Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за постепенно прекратяване на вноса на руски природен газ, подобряване на мониторинга на потенциалните енергийни зависимости и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1938 – Общ подход

Приложено се изпраща на делегациите общ подход на Съвета по горепосоченото предложение, приет от Съвета (Транспорт, телекомуникации и енергетика) на заседанието му от 20 октомври 2025 г.

С този общ подход се определя предварителната позиция на Съвета по предложението, като той служи за основа на подготовката за преговорите с Европейския парламент.

2025/0180 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за постепенно прекратяване на вноса на руски природен газ, подобряване на мониторинга на потенциалните енергийни зависимости и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1938

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 и член 207 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

¹ ОВ С, ...

² ОВ С, ...

- (1) Незаконното пълномасщабно нахлуване на Руската федерация в Украйна през февруари 2022 г. показва драматичните последици от съществуващите зависимости от руския природен газ за пазарите и сигурността. Ето защо във Версайската декларация от 11 март 2022 г. държавните и правителствените ръководители се споразумяха за постепенно намаляване и в крайна сметка пълно премахване на зависимостта от руски енергийни ресурси. В съобщението REPowerEU от 8 март 2022 г. и в плана REPowerEU от 18 май 2022 г. бяха предложени конкретни мерки, за да се предостави възможност за пълната диверсификация, чрез която се избягва вносът на енергийни ресурси от Русия по безопасен, финансово достъпен и устойчив начин. Оттогава бе постигнат значителен напредък в процеса на диверсифициране на доставките на газ, като се избягват тези от Руската федерация. Тъй като оставащите количества постъпващ в Съюза руски природен газ все още са значителни, в своята пътна карта REPowerEU от 6 май 2025 г. за прекратяване на вноса на енергийни ресурси от Русия Комисията обяви законодателно предложение за пълно прекратяване на вноса на руски газ и за подобряване на съществуващата рамка за справяне с енергийните зависимости.
- (2) Многобройните примери за необявени и необосновани намаления и прекъсвания на доставките още преди пълномасщабното военно нахлуване в Украйна, както и използването оттогава насам на енергията като оръжие от страна на Руската федерация, показват, че Руската федерация системно се е възползвала от съществуващите зависимости от доставките на руски газ, за да нанася вреда на икономиката на Съюза. Това доведе до сериозни отрицателни последици за държавите членки и за икономическата сигурност на Съюза като цяло. Поради това Руската федерация и нейните енергийни дружества вече не могат да бъдат считани от Съюза за надеждни енергийни търговски партньори.

- (3) През януари 2006 г. Руската федерация спря доставките си на природен газ за някои държави от Югоизточна и Централна Европа през период на застудяване, което доведе до повишаване на цените и причини или заплашваше да причини вреди на гражданите. На 6 януари 2009 г. Руската федерация отново напълно прекъсна транзита на газ през Украйна, което засегна 18 държави членки, по-специално тези от Централна и Източна Европа. Това прекъсване на доставките доведе до сериозни смущения на пазарите на газ в региона и в целия Съюз. За някои държави членки снабдяването с природен газ бе преустановено изцяло в продължение на почти 14 дни, поради което отоплението в училищата и заводите трябваше да бъде спряно за продължително време, като се наложи тези държави членки да обявят извънредно положение. През 2014 г. Руската федерация нахлу в Крим и незаконно го анексира, установи контрол върху украинските мощности за производство на газ в Крим и намали доставките на газ за няколко държави членки, които бяха обявили, че ще снабдяват Украйна с газ, което доведе до смущения на пазара и повишаване на цените и накърни икономическата сигурност. В миналото контролираният от Руската федерация монополист износител Газпром бе обект на няколко разследвания от страна на Комисията за възможно нарушение на правилата на Съюза в областта на конкуренцията, като впоследствие промени поведението си на пазара, за да отговори на опасенията на Комисията във връзка с конкуренцията. В няколко случая разглежданите въпроси в областта на конкуренцията се отнасяха до т.нар. „териториални ограничения“ в договорите на Газпром за доставка на газ, с които се забранява препродажбата на газ извън държавата на местоназначение, както и до доказателства, че Газпром е участвал в нелоялни практики на ценообразуване и е поставял енергийните доставки в зависимост от политически отстъпки, свързани с участие в руски проекти за изграждане на тръбопроводи или с придобиване на контрол върху енергийните активи на Съюза.

- (4) Непровокираната и неоправдана война на Руската федерация срещу Украйна от февруари 2022 г. и последвалото използване като оръжие на намаляването на доставките на газ във връзка с манипулирането на пазарите чрез умишлени прекъсвания на газовите потоци разкриха редица уязвимости и зависимости на Съюза и неговите държави членки и имат несъмнен потенциал да окажат пряко и сериозно въздействие върху функционирането на пазара на газ на Съюза, икономиката на Съюза и неговите основни интереси в областта на сигурността, както и да причинят преки вреди на гражданите на Съюза, тъй като прекъсванията на енергийните доставки могат да навредят на здравето или живота на гражданите. Доказателствата сочат, че контролираното от държавата дружество „Газпром“ умишлено е манипулирало енергийните пазари в Съюза с цел повишаване на цените на енергията. Контролираните от Газпром големи подземни хранилища в Съюза останаха на безпрецедентно ниски равнища на запълване, а руските дружества намалиха продажбите си в газовите центрове в Съюза и напълно преустановиха използването на собствената си платформа за продажби преди нахлуването, което засегна краткосрочните пазари и влоши и без това затрудненото положение с доставките след незаконното нахлуване на Руската федерация в Украйна. От март 2022 г. Руската федерация систематично спира или намалява доставките на природен газ за държавите членки, което води до значителни смущения на пазара на газ в Съюза. Това засегна по-специално доставките за Съюза чрез газопровода „Ямал“, доставките за Финландия, както и газопровода „Северен поток 1“, като в този случай Газпром първоначално намали потоците и в крайна сметка преустанови изцяло доставките чрез газопровода.
- (5) Използването на доставките на газ и манипулирането на пазара като оръжие от страна на Руската федерация чрез умишлени прекъсвания на газовите потоци доведе до рязко покачване на цените на енергията в Съюза, като те достигнаха безпрецедентни равнища — през 2022 г. до осем пъти над средните стойности за предходните години. Произтичащата от това необходимост от намиране на алтернативни източници на доставки на газ, от промяна на маршрутите за доставка, от запълване на хранилищата за зимата и от намиране на решения на проблемите, свързани с претоварване на газовата инфраструктура на Съюза, допринесе за голямата нестабилност на цените и безпрецедентното им покачване през 2022 г.

- (6) Изключително високите цени на газа предизвикаха повишаване на цените на електроенергията и увеличение на цените на други енергийни продукти, което доведе до трайно висока инфлация. Причинената от високите цени на енергията дълбока икономическа криза с отрицателен растеж в много държави членки застраши икономиката на Съюза, подкопа покупателната способност на потребителите и повиши производствените разходи, което породя рискове за социалното сближаване и стабилност и дори за живота или здравето на хората. Прекъсванията на доставките също така доведоха до много сериозни проблеми по отношение на сигурността на енергийните доставки в Съюза и принудиха 11 държави членки да обявят ниво на опасност по отношение на енергоизточниците съгласно Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета³. Като се възползва от зависимостта на Съюза по време на тази криза, с манипулациите си на пазара Руската федерация постигна рекордно високи печалби от останалата търговия с енергия с Европа, като приходите от износа на газ през 2024 г. все още бяха в размер на 15 милиарда евро. Тези приходи биха могли да се използват за финансиране на допълнителни икономически атаки срещу Съюза, които подкопават икономическата сигурност. Те биха могли да се използват и за финансиране на агресивната война срещу Украйна, която представлява сериозна заплаха за политическата и икономическата стабилност в Европа.

³ Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1).

- (7) Неотдавнашната криза доказва, че надеждните търговски отношения с доставящи енергийни продукти партньори са от решаващо значение за опазване на стабилността на пазара, за защита на живота и здравето на хората, както и на основните интереси на Съюза в областта на сигурността, не на последно място поради факта, че Съюзът зависи до голяма степен от вноса на енергия от трети държави. Поддържането на енергийните доставки от Руската федерация би изложило Съюза на непрекъснати икономически рискове и рискове за сигурността; това по-скоро би довело до понижаване, а не до повишаване на сигурността на енергийните доставки. Дори зависимостта от по-малки обеми на внос на руски газ, в случай че Руската федерация злоупотребява с това, може значително да наруши динамиката на цените, макар и само временно, и да доведе до смущения във функционирането на енергийните пазари, особено в регионите, които все още са силно зависими от вноса от Руската федерация. Предвид дългогодишния и последователен модел на манипулиране на пазара и прекъсвания на доставките, както и на факта, че правителството на Руската федерация последователно използва търговията с газ като оръжие за постигането на политически, вместо на търговски цели, е целесъобразно да се предприемат мерки за преодоляване на продължаващата уязвимост на Съюза, произтичаща от вноса на природен газ от Руската федерация както по тръбопроводи, така и на втечен природен газ (ВПГ).

- (8) Ограниченията върху международните трансакции, предвидени в член 3 от настоящия регламент, са в съответствие с външната дейност на Съюза в други области, както се изисква в член 21, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Състоянието на отношенията между Съюза и Руската федерация се влоши значително през последните години, и по-специално от 2022 г. насам. Това влошаване на отношенията се дължи на грубото незачитане от страна на Руската федерация на международното право, и по-специално на непровокираната и неоправдана агресивна война срещу Украйна. От юли 2014 г. насам Съюзът постепенно налага ограничителни мерки върху търговията с Руската федерация в отговор на нейните действия по отношение на Украйна. По силата на изключенията, които се прилагат съгласно Споразумението за създаване на Световната търговска организация, и по-специално на член XXI от Общото споразумение за митата и търговията (1994) (изключения във връзка със сигурността) и аналогични изключения съгласно Споразумението за партньорство и сътрудничество с Руската федерация, Съюзът има право да не предоставя на внасяните от Руската федерация стоки предимствата, предоставяни на внасяни от други държави сходни продукти (третиране като най-облагодетелствана нация). Поради това Съюзът не е възпрепятстван да налага забрани или ограничения върху вноса на стоки от Руската федерация, ако счита, че такива мерки, предприети по време на продължаващата извънредна ситуация в международните отношения между Съюза и Руската федерация, са необходими за защитата на основните интереси на Съюза в областта на сигурността.
- (9) Диверсифицирането на вноса на ВПГ е от съществено значение за укрепването и поддържането на енергийната сигурност в рамките на Съюза. За да се избегне всякакъв риск дългосрочното резервиране на капацитет на терминалите за ВПГ от страна на руски дружества да бъде използвано за възпрепятстване на вноса от алтернативни източници чрез практики на презапасаване с капацитет, националните регулатори и органите за защита на конкуренцията трябва да използват пълноценно, когато това е целесъобразно, солидните правни инструменти, които са на разположение съгласно националното и европейското право в областта на енергетиката и конкуренцията.

- (10) Комисията внимателно оцени въздействието върху Съюза и неговите държави членки на евентуалната забрана за внос на руски природен газ. Всъщност от 2022 г. насам бяха проведени и публикувани подготвителни дейности и няколко подробни анализа на последиците от постепенното пълно прекратяване на използването на руски газ, като Комисията би могла също така да се основе на множество консултации със заинтересовани страни, външни експерти и агенции, както и на проучвания относно последиците от постепенното прекратяване на използването на руски газ. Анализът на Комисията показва, че постепенното прекратяване на вноса на руски природен газ, ако бъде извършено поетапно, по координиран и добре подготвен начин и в дух на солидарност, вероятно ще окаже ограничено въздействие върху цените на енергията в Съюза, и че няма да застраши, а ще повиши сигурността на неговите енергийните доставки поради факта, че един ненадежден търговски партньор напуска пазарите на Съюза. Както е посочено в пътната карта REPowerEU, изпълнението на плана REPowerEU вече намали зависимостта на Съюза от доставките от Руската федерация, например чрез въвеждане на мерки за намаляване на търсенето на газ или за ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, както и чрез активна подкрепа за диверсификацията на енергийните доставки и подобряване на позициите на Съюза при водене на преговори посредством съвместно закупуване на газ. Оценката на въздействието показва също така, че чрез предварителното координиране на политиките за диверсификация може да се избегне вредното въздействие върху цените или доставките.

- (11) Предложеният регламент е напълно съвместим със стратегията на Съюза за намаляване на зависимостта му от вноса на изкопаеми горива чрез засилване на декарбонизацията и бързо нарастване на произведената на местно равнище чиста енергия. Както е посочено в пътната карта REPowerEU, изпълнението на плана REPowerEU вече доведе до значителни икономии на газ от над 60 милиарда кубични метра годишно внос на газ в периода между 2022 г. и 2024 г., което позволи на Съюза да намали зависимостта от доставките от Руската федерация. Това намаляване на зависимостта стана възможно чрез мерки за намаляване на търсенето на газ или за ускоряване на екологичния преход чрез ускорено внедряване на мощности за производство на вятърна и слънчева енергия, което значително би увеличило дела на възобновяемите енергийни източници в енергийния микс, както и чрез активна подкрепа за диверсификацията на енергийните доставки и подобряването на позициите на Съюза при водене на преговори посредством съвместно закупуване на газ. Освен това пълното осъществяване на енергийния преход, неотдавнашният план за действие за енергия на достъпни цени и други мерки, по-специално инвестициите в производството на нисковъглеродни алтернативи за енергоемки продукти, като торовете, се очаква да позволят замяната на до 100 милиарда кубични метра природен газ до 2030 г. Това ще улесни постепенното прекратяване на вноса на газ от Руската федерация.
- (11a) При изготвянето на планове за диверсификация Комисията следва, по координиран начин и в дух на солидарност, да работи с държавите членки, по-специално в Централна и Югоизточна Европа, за определяне на алтернативни доставки на природен газ. В допълнение към подобряването на сигурността на доставките новите доставки биха могли също така да компенсират загубата на приходи чрез използване на съществуващата инфраструктура, която преди това е била използвана за транспортиране на руски газ.
- (12) В съответствие с Версайската декларация и съобщението REPowerEU голям брой вносителите на газ вече прекратиха или значително намалиха доставките си на газ от Руската федерация. Както е посочено в оценката на въздействието, използването на оставащите количества газ по съществуващите договори за доставка може постепенно да бъде прекратено без значително икономическо въздействие или рискове за сигурността на доставките поради наличието на достатъчно алтернативни доставчици на световния пазар на газ, добре взаимосвързания пазар на газ в Съюза и наличието на достатъчна инфраструктура за внос.

- (12a) В някои случаи товарите с ВПГ пренасят произведен в различни държави и смесен ВПГ. Забраната следва да се прилага и за количествата газ в такива товари, които са произведени в Русия. Когато вносителите могат недвусмислено да документират съответните дялове на ВПГ, произведени извън Русия, вносът на количествата ВПГ, съдържащи се в товар с ВПГ, които не са руски, следва да е възможен.
- (13) Краткосрочните договори за доставка се отнасят до по-малки количества в сравнение с големите дългосрочни договори за доставка, които вносителите са сключили с руски дружества. При всички случаи срокът на действие на тези съществуващи краткосрочни договори за доставка ще е близо до изтичане, когато настоящият регламент влезе в сила. Съответно рискът за икономическата сигурност, произтичащ от съществуващите краткосрочни договори за доставка, изглежда малък. Поради това е целесъобразно съществуващите краткосрочни договори да бъдат освободени от изискването за незабавно прилагане на забраната за внос, като се предостави възможност за преходен период до 17 юни 2026 г.
- (14) Също така следва да се предостави освобождаване от забраната за внос на газ, считано от 1 януари 2026 г., за съществуващите дългосрочни договори за доставка. Вносителите с дългосрочни договори за доставка обикновено се нуждаят от повече време, за да намерят алтернативни маршрути и източници за доставка, отколкото титулярите на краткосрочни договори, също и поради обстоятелството, че дългосрочните договори за доставка обикновено се отнасят до значително по-големи количества във времето, отколкото краткосрочните договори за доставка. Поради това следва да се въведе преходен период, за да се даде достатъчно време на титулярите на дългосрочни договори за доставка да диверсифицират доставките си по организиран начин.

- (15) Някои държави без излаз на море, които понастоящем все още се снабдяват чрез съществуващи дългосрочни договори за доставка на руски газ по тръбопроводи, са конкретно засегнати от неотдавнашните промени на маршрутите за доставка от Руската федерация поради наличието на ограничени алтернативни маршрути или липсата на такива маршрути за пренос на договорения газ до тях. За да се коригира тази ситуация, доставчиците от други държави членки понастоящем осигуряват доставката на газ по тръбопроводи съгласно краткосрочни договори за доставка с доставчици от Руската федерация чрез точки на междусистемно свързване, които не са претоварени. Поради тази много специфична ситуация преходният период, необходим за намиране на нови доставчици, следва да се прилага и за краткосрочните договори за доставка с доставчици от Руската федерация, които служат за доставка на държавите без излаз на море, засегнати от промените в маршрутите за доставка на руски газ.
- (16) Въпреки че изглежда обосновано съществуващите „заварени“ договори да бъдат освободени от изискването за незабавно прилагане на забраната за внос на руски газ, не всички договори, сключени преди влизането в сила на настоящия регламент, следва да се ползват от такова освобождаване. Действително за руските доставчици може да съществува стимул да използват времето между публикуването на предложението на Комисията за настоящия регламент и влизането в сила на забраната за увеличаване на текущите доставки, като сключат нови договори, увеличат количествата чрез промяна на съществуващите договори или използват възможностите за гъвкавост в рамките на съществуващите договори. За да се гарантира, че вносът от Руската федерация намалява, а не се увеличава в резултат на настоящия регламент, чрез него следва да се избягват стимули за дружествата да сключват нови договори за внос на руски газ във времето между публикуването на предложението на Комисията за настоящия регламент и влизането в сила на забраната. В действителност държавните и правителствените ръководители още през март 2022 г. поеха ангажимент за постепенно прекратяване на руските доставки на газ; Комисията доразви този ангажимент, като предложи стратегията REPowerEU, плана REPowerEU и пътната карта REPowerEU. От публикуването на предложението за настоящия регламент вече не беше целесъобразно сключените след тази дата договори да се считат за „заварени“ договори. Поради това договорите, сключени след 17 юни 2025 г., не следва да се ползват от извънредните преходни разпоредби относно съществуващите краткосрочни и дългосрочни договори за доставка.

- (17) За да се избегне увеличаване на предвидените в съществуващите договори за доставка обеми на вноса, измененията на тези договори следва да се считат за нови договори за целите на настоящия регламент, а спрямо увеличенията на обемите на вноса чрез използване на договорни възможности за гъвкавост не следва да се прилага преходният период. Следва да се предвидят изключения за някои случаи на необходими изменения на съществуващи договори, при условие че чрез тях не се увеличават договорените количества или времето на доставка. Промените в цените, произтичащи от тяхната индексация, която вече е предвидена в съществуващите договори за доставка, не представляват изменение на съществуващи договори за доставка.
- (18) С настоящия регламент се създава ясна правна забрана за вноса на руски природен газ, която представлява суверенен акт на Съюза извън контрола на вносителите на газ, с който вносът на природен газ от Руската федерация става незаконен, с пряко правно действие и без никаква свобода на преценка от страна на държавите членки по отношение на неговото прилагане.
- (19) За разлика от други стоки, природният газ е хомогенна стока, която се търгува в големи количества и често се препродава многократно между търговците на едро. Като се има предвид особената сложност на проследяването на произхода на природния газ и обстоятелството, че руските доставчици могат да се опитат да заобиколят настоящия регламент, например чрез продажби чрез посредници, чрез трансбордиране или чрез пренос през други държави, в настоящия регламент следва да се предвиди ефективна рамка за избягване на заобикалянето на забраната. За тази цел компетентните органи следва да имат възможност да предприемат необходимите действия, за да установят дали доставките на природен газ от Руската федерация се внасят на митническата територия на Съюза чрез схеми, създадени с цел заобикаляне на правилата на настоящия регламент. Когато определят дали природният газ е допуснат за свободно обращение в Съюза, митническите органи не следва да се основават единствено на информацията, предоставена в митническата декларация, но и да имат право, въз основа на друга налична информация, да преценяват, когато сметнат за уместно, дали дадена стока, въведена в Съюза, действително е предназначена за допускане в свободно обращение. Регламентът следва също така да изисква установяването на държавата на производство и веригата на доставки на природен газ, внасян в Съюза.

- (20) По-специално вносителите на природен газ следва да бъдат задължени да предоставят на органите цялата информация, необходима за установяване на държавата на производство на внасяния в Съюза природен газ и за определяне на това дали вносеният газ попада в обхвата на общата забрана или на някое от изключенията от нея. Понятието „произход“ съгласно митническото право на Съюза невинаги позволява да се идентифицира държавата на производство на вносения газ, например когато газът е бил преработен (например втечен или регазифициран) след напускане на Руската федерация. Поради това регламентът следва да обхваща и случаите, в които, съгласно митническото право на Съюза, държавата на произход е различна от държавата на производство на газа, и следва да предвиди механизъм за проверка дали природният газ е добит или втечен в Руската федерация. Забраната следва да се прилага за всеки газ, който преди внасянето му в ЕС е бил изнесен от Руската федерация, било чрез пряк износ от Русия към ЕС, било чрез непряк износ през трета държава, с изключение на случаите на транзитно преминаване.
- (20a) Поради специфичните характеристики на газа по газопроводи и ВПГ и за да се даде възможност за безпрепятствен процес на проверка на държавата на производство и условията за евентуални освобождавания преди газът да влезе на митническата територия на Съюза, следва да се въведе процедура за предварително разрешение. При отсъствие на разрешение вносът следва да бъде отказван. Разрешаващите органи следва да бъдат предварително информирани за планирания внос в Съюза и следва да им бъде предоставена информацията, която е необходима, за да се провери държавата на производство или изпълнението на условията за освобождаване съгласно настоящия регламент. Въпреки че разрешаващите органи следва да се стремят да издадат разрешение в рамките на периода между подаването на информация от вносителя и планираното въвеждане на митническата територия, за да се улесни вносът на газ в ЕС, те могат да вземат решение и на по-късен етап, по-специално в случай на съмнения относно предоставената информация. Предварителното разрешение не засяга съществуващите правомощия за правоприлагане на митническите органи. Вносът на природен газ от държави – производителки на газ, следва да бъде освободен от това задължение, ако Съюзът е внасял значителни количества от тези държави в миналото и ако тези държави са демонстрирали нежеланието си да подкрепят руския газов сектор чрез забрана на вноса на руски газ, ограничителни мерки, насочени към руската газова инфраструктура, руски газови дружества или лица, управляващи такива дружества, или ако тези държави не разполагат с необходимата инфраструктура за внос на природен газ по тръбопроводи или ВПГ. Комисията следва да изготви списък на тези държави.

- (206) Разрешаващите органи и – когато тези органи не са едни и същи – митническите органи следва да могат да изискват цялата информация, необходима за оценка на законността на вноса. Те следва също така да могат да разчитат на информация от други източници. Тъй като договорните условия, определящи елементите, които са от значение за оценката, често са с висока степен на сложност, органите следва да бъдат оправомощени да изискват от вносителите подробна информация за договора, включително целите договори за доставка, с изключение на информацията за цената, когато това е необходимо, за да се разбере контекстът на определени клаузи или позовавания на други договорни разпоредби. Настоящият регламент следва да включва правила за гарантиране на ефективна защита на търговските тайни на засегнатите предприятия.
- (21) Част от руската инфраструктура за пренос на газ е пряко свързана със Съюза, а някои транзитни газопроводи, свързващи Русия със Съюза, преминават през трети държави, без понастоящем да имат каквито и да било изходни точки между Руската федерация и Съюза. Поради това в регламента следва да се приеме, че природният газ, внасян в Съюза през граници, междусистемни газопроводи или точки на междусистемно свързване между Руската федерация и Съюза, Беларус и Съюза или получаващ през „Турски поток“ в точката на междусистемно свързване Странджа 2/Малкочлар, е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, като по този начин се заменя изискването за представяне на доказателство за държавата на производство. Следва да се прилага строг контрол в случай че се твърди, че природният газ, пристигащ на тези граници, междусистемни газопроводи или точки на междусистемно свързване, е в режим транзит през Руската федерация. Руската федерация е основен износител на газ и в миналото не е изпълнявала никаква забележима роля като транзитна държава на газ поради редица фактори, като например липсата на инфраструктура за регазификация, организирането на търговията с газ в Руската федерация чрез монопол върху износа на газ по тръбопроводи, бизнес моделите на руските газови дружества, които не се основават на организиране на транзита, и географското местоположение на Руската федерация. Поради това и като се вземат предвид стимулите за руските доставчици да заобикалят забраната за внос, митническите органи следва да отказват вноса на количества природен газ, за които се твърди, че са в транзит, освен в случаите, когато могат да бъдат представени недвусмислени доказателства, които доказват, че газът е преминал транзитно през Руската федерация и че е произведен в държава, различна от Руската федерация. Представените документи следва да дават възможност за проследимост на внесен газ до мястото на производство.

- (21a) Освен това значителни количества природен газ могат също така да бъдат въвеждани в Съюза в режим транзит. Тъй като строгите правила за мониторинг на вноса на газ, като например предварителното разрешение, не се прилагат за газ, преминаващ през Съюза в режим транзит, е целесъобразно да се предвидят специфични мерки за защита под формата на режим за мониторинг на транзита, който дава възможност на митниците ефективно да наблюдават газовите потоци в режим транзит, за да се гарантира, че природният газ, който преминава през Съюза в режим транзит, впоследствие не влиза в свободно обращение в Съюза.
- (22) В съответствие с принципа на лоялно сътрудничество разрешаващите органи, митническите органи, регулаторните органи, компетентните органи, Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и Комисията следва да си сътрудничат с цел прилагане на разпоредбите на настоящия регламент и обмен на съответната информация, по-специално по отношение на оценката на освобождаванията, с които се позволява внос на руски природен газ след 1 януари 2026 г. Митническите органи, регулаторните органи, компетентните органи и ACER следва да разполагат с необходимите инструменти и бази данни, за да гарантират, когато това е необходимо, че съответната информация може да бъде обменяна между националните органи и органите в различните държави членки. ACER следва да допринася със своя експертен опит за процеса по мониторинг на прилагането. За да се улесни създаването на необходимите оперативно съвместими съвместни информационни системи, Комисията и държавите членки могат да проучат възможностите за използване на наличния по фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) бюджет. Митническите органи следва ежесечно да дават актуална информация на регулаторните органи, компетентните органи и Комисията за ключовите елементи, свързани с промените във вноса на руски газ (като количества, внасяни по дългосрочни или краткосрочни договори за доставка, входни точки или договорни партньори).

- (23) Опитът с обявеното постепенно прекратяване на доставките на руски газ през Украйна показва, че добрата подготовка и координация в дух на солидарност могат ефективно да предотвратят възникването на смущения на пазара или на проблеми със сигурността на доставките, които е възможно евентуално да се появят в резултат от смяната на доставчиците на газ. За да се подготвят по координиран начин за пълното прекратяване на използването на руски газ през 2028 г. и за да се даде достатъчно време на пазара да предвиди свързаните с това промени без риск за сигурността на доставките на газ или значително въздействие върху цените на енергията, държавите членки следва да изготвят национални планове за диверсификация и да ги представят до 1 март 2026 г. Към тези планове следва да се прилагат правилата за професионална тайна и те следва да не се разкриват без съгласието на съответната държава членка. В тях следва да се опишат планираните мерки на национално или регионално равнище за намаляване на търсенето, насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници и осигуряване на алтернативни доставки, както и възможните технически, договорни или регулаторни пречки, които биха могли да усложнят процеса на диверсификация. Тъй като процесът на диверсификация може да изисква координация на мерките на национално и регионално равнище или на равнището на Съюза, Комисията следва да направи оценка на националните планове за диверсификация, с възможност да отправи препоръки с предложения за адаптиране, когато е необходимо.
- (24) Във Версайската си декларация държавните и правителствените ръководители се ангажираха да прекратят постепенно не само доставките на природен газ от Руската федерация, но и други енергийни доставки, по-специално доставките на нефт. Въпреки че вече са въведени ограничителни мерки, за да се гарантира постепенното прекратяване на вноса на нефт от Руската федерация, и значителното намаляване на този внос, по-нататъшното постепенно прекратяване на използването на руски нефт може да изисква конкретни подготвителни стъпки и координация със съседните държави. Поради това държавите членки следва също така да изготвят национални планове за диверсификация на доставките на нефт, като Комисията ще има възможност да представи препоръки по тези планове. Към тези планове следва да се прилагат правилата за професионална тайна и те следва да не се разкриват без съгласието на съответната държава членка.

- (25) Опитът по време на газовата криза от 2022 г. и 2023 г. показва, че изчерпателната информация относно положението с доставките и възможните зависимости от тях е от решаващо значение за мониторинга на доставките на газ в Съюза. Поради това вносителите на руски газ, които се възползват от предвидените в настоящия регламент освобождавания, следва да представят на Комисията цялата информация, необходима за ефективна оценка на възможните рискове за търговията с газ. Тази информация следва да включва основни параметри или дори пълния текст на отделни части от съответните договори за доставка на газ, с изключение на информацията за цените, когато това е необходимо, за да се разбере контекстът на определени клаузи или позовавания на други разпоредби в договора. При мониторинга на доставките на газ в Съюза Комисията следва също така да взема предвид информацията за вноса, предоставена от митническите органи, и информацията, включена в националните планове за диверсификация. Комисията следва редовно да информира Координационната група по природния газ, създадена с Регламент (ЕС) 2017/1938, относно процеса по постепенно прекратяване на равнището на Съюза и да представя годишен доклад относно постепенното прекратяване на използването на руски газ, който може да бъде придружен от конкретни препоръки и действия на Съюза за ускоряване на посочения процес.
- (26) Държавите членки и Съюзът следва да си сътрудничат тясно при прилагането на настоящия регламент, включително във връзка с евентуални процедури за уреждане на спорове. Когато е приложимо, в Регламент (ЕС) № 1219/2012⁴ и Регламент (ЕС) № 912/2014⁵ се определят допълнителни подробности относно сътрудничеството и разпределението на финансовите отговорности между държавите членки и Съюза във връзка с евентуални случаи за уреждане на спорове между инвеститор и държава във връзка с настоящия регламент.

⁴ Регламент (ЕС) № 1219/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. за установяване на преходни разпоредби за двустранните инвестиционни споразумения между държавите членки и трети държави (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 40).

⁵ Регламент (ЕС) № 912/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за създаване на рамка за уредбата на финансовата отговорност, свързана с арбитражните съдилища за уреждане на спорове между инвеститор и държава, учредени по силата на международни споразумения, по които Европейският съюз е страна (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 121).

- (26a) С оглед на неотдавнашната практика на Руската федерация едностранно да променя и възпрепятства договорените съдебни и арбитражни процедури, нито засегнатите лица, нито Съюзът и държавите членки не могат да бъдат подвеждани под отговорност за съдебни решения, арбитражни решения или други съдебни решения, приети в рамките на незаконни процедури, срещу които няма ефективен достъп до средства за правна защита под съответната юрисдикция.
- (27) Съюзът създаде стабилна правна рамка за гарантиране на сигурността на доставките на газ по всяко време и за координирано преодоляване на евентуални кризи в доставките, включително задължения за държавите членки да осигурят ефективна и оперативна солидарност със съседите, нуждаещи се от газ. Комисията следва постоянно да наблюдава развитието на пазарните рискове за доставките на газ, произтичащи от търговията с газ с Руската федерация на равнището на Съюза, на регионално равнище и на равнището на държавите членки. В случай на внезапни и значителни промени, като например липсата на ключови инфраструктури за внос или други видове значителни прекъсвания на доставките, които сериозно застрашават сигурността на доставките за една или повече държави членки, е целесъобразно Комисията да бъде оправомощена за предприемането на необходимите спешни мерки, като спре забраните за внос на природен газ или ВПГ, предвидени в настоящия регламент, в една или повече държави членки. В такава ситуация Комисията следва също така да може да спре изпълнението на задължението за представяне на доказателство за държавата на производство преди въвеждането на митническата територия на Съюза, за да се улесни допълнителният внос с много кратко предизвестие. Такова спиране на прилагането следва да бъде ограничено във времето, а решението за изпълнение на Комисията следва да наложи някои допълнителни условия, за да се гарантира, че всяко подобно спиране на изпълнението е строго ограничено до справяне със заплахата. Комисията следва да информира Координационната група по природния газ и следва да наблюдава отблизо прилагането на всяко такова временно спиране на прилагането.
- (28) Въведените с настоящия регламент мерки напълно отразяват принципа на енергийната солидарност. На практика отделните държави членки са различно зависими от вноса на руски газ и много от тях вече са предприели мерки за постепенното прекратяване на използването му. Настоящият регламент ще гарантира хармонизиран в целия ЕС подход към постепенното прекратяване на използването на руски газ, като се запази солидарността между държавите членки.

- (29) Тъй като целите на настоящия регламент, свързани с мониторинга на евентуални газови зависимости, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от отделните държави членки, координирано и без риск от разпокъсване на пазара, а могат да бъдат постигнати по-добре и по-ефективно на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (30) С оглед на това колко е важно Съюзът постепенно да прекрати по-нататъшната си икономическа зависимост от вноса на газ от Руската федерация без забавяне, настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*. След Версайската декларация от март 2022 г. и приемането на предложението за този регламент на 17 юни 2025 г. участниците на пазара имаха на разположение значителен период от време, за да адаптират своя портфейл на предлагане. Въпреки това изглежда целесъобразно да се предвиди преходен период, който да позволи на доставчиците на газ, които все още не са адаптирали своите стратегии за доставка, да предприемат необходимите мерки за привеждането им в съответствие с настоящия регламент. Поради това забраната за внос на газ от Руската федерация следва да се прилага едва от *[ОВ, моля, въведете дата 6 седмици след влизането в сила на настоящия регламент]*. Различните процедури за издаване на разрешения, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилагат още преди забраната за внос на газ от Руската федерация да започне да се прилага, за да се даде възможност на вносителите със съществуващи договори за доставка и на вносителите, които сключват нови договори, да осигурят необходимото предварително разрешение своевременно и без прекъсвания за планирания внос на газ,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

Настоящият регламент осигурява рамка за ефективно прекратяване на излагането на Съюза на значителни рискове за търговията и сигурността на доставките, произтичащи от търговията с газ с Руската федерация, чрез въвеждане на:

- а) поетапна забрана за внос на природен газ от Руската федерация;
- б) правила за ефективно прилагане и наблюдение на тази забрана, както и за постепенно прекратяване на вноса на нефт от Руската федерация;
- в) разпоредби за по-добра оценка на сигурността на енергийните доставки в Съюза.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „природен газ“ означава газ, посочен в кодове по Комбинираната номенклатура (КН) 2711 11 00 и 2711 21 00;
- 2) „ВПП“ означава втечнен природен газ, както е посочено в код по КН 2711 11 00;
- 3) „природен газ в газообразно състояние“ означава природен газ, както е посочено в код по КН 2711 21 00;
- 3а) „смеси“ означава смеси от количества ВПП от различни държави на произход;
- 4) „дългосрочен договор за доставка“ означава договор за доставка на природен газ, с изключение на дериват за природен газ, с продължителност над една година;
- 5) „краткосрочен договор за доставка“ означава договор за доставка на природен газ, с изключение на дериват за природен газ, с продължителност не повече от една година;
- 5а) „държава на производство“ означава държавата, в която се добива природният газ. Когато природният газ, добит в държави, различни от Руската федерация, се втечнява или регазифицира в Руската федерация, за държава на производство се счита Руската федерация;
- 6) „държава без излаз на море“ означава държава, която е изцяло заобиколена от суша и няма пряк достъп до морето;

- 6б) „внос“ означава поставянето на стоки в режим на допускане за свободно обращение, както е посочено в член 201 от Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета;
- 7) „вносител“ означава физическото или юридическото лице, което е декларатор в съответната митническа декларация съгласно определението в член 5, точка 15 от Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета или по друг начин физическо или юридическо лице, включително свързани предприятия, което внася стоките на митническата територия на Съюза;
- 7а) „свързано предприятие“ означава предприятие съгласно определението в член 2, точка 12 от Директива 2013/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁶;
- 8) „митнически орган“ означава митнически орган съгласно определението в член 5, точка 1 от Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁷;
- 8а) „разрешаващ орган“ означава органът, който е компетентен да разглежда исканията за разрешение, подадени съгласно член 7, параграфи 1 и 2;
- 9) „компетентен орган“ означава компетентен орган съгласно определението в член 2, точка 7 от Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета⁸;
- 10) „регулаторен орган“ означава регулаторен орган, определен съгласно член 76, параграф 1 от Директива (ЕС) 2024/1788;

⁶ Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

⁷ Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1).

⁸ Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1).

- 11) „контрол“ означава контрол съгласно определението в член 2, точка 55 от Директива (ЕС) 2024/1788;
- 12) [...]
- 13) „точка на междусистемно свързване“ означава точка на междусистемно свързване съгласно определението в член 2, точка 63 от Директива (ЕС) 2024/1788;
- 13a) „междусистемен газопровод“ означава междусистемен газопровод съгласно определението в член 2, точка 39, от Директива (ЕС) 2024/1788;
- 14) „входна точка“ означава входна точка съгласно определението в член 2, точка 61 от Директива (ЕС) 2024/1788;
- 14a) „точка на доставка“ означава физическото или виртуалното местоположение, посочено в договор за доставка на газ, на което природният газ трябва да бъде доставен от продавача и получен от купувача;
- 15) [...]
- 16) „договорени количества“ означава количествата природен газ, които купувачът е задължен да закупи, а продавачът е задължен да предостави, както е посочено в първоначалния договор за доставка, но с изключение на обемите, произтичащи от договорни разпоредби, предвиждащи количествени промени на базовите количества, например закръглени количества, частични количества, възходящи количества или други обемни изменения съгласно условията на договора, с изключение на платените изравнителни количества, платени преди 17 юни 2025 г.;
- 16a) „закръглени количества“ означава количествата природен газ, добавени към годишното договорено количество за дадена година, за да може последният товар да бъде закръглен до цял товар;

- 16б) „частични количества“ означава количествата природен газ, пренесени към следващи договорни години, ако доставеното през дадена година количество е по-голямо или по-малко от коригираното годишно договорено количество след корекциите; тези количества могат да бъдат както положителни, така и отрицателни;
- 16в) „възходящи количества“ означава количествата природен газ, които се добавят по избор към годишното договорено количество въз основа на договори за доставка по усмотрение на страна по договора;
- 17) „платени изравнителни количества“ означава количествата природен газ, които купувачът има право или е задължен да приеме и плати през следващите периоди, в съответствие с минималните изисквания по клаузите „вземай или плащай“, и за да компенсира евентуален недостиг в договорените количества, които не са били приети през предходни периоди, както е предвидено в дългосрочен договор за доставка;
- 18) „график за доставка“ означава график или план, договорен между страните по договор за доставка на газ, в който се посочват количествата газ, които трябва да бъдат доставени от продавач и получени от купувач през определени интервали от време, включително времето, мястото и условията на доставка, посочени в договор за доставка или в други свързани с него оперативни процедури;
- 19) „заявка“ означава заявка съгласно определението в член 2, точка 8 от Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета⁹;
- 20) „нефт“ означава суров нефт, кондензати от природен газ, суровини за нефтени рафинерии, добавки и кислородосъдържащи съединения и други въглеводороди и нефтени продукти, класирани в кодове по КН 2709 и 2710.

⁹ Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011, (ЕС) 2017/1938, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2022/869 и на Решение (ЕС) 2017/684 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 715/2009 (ОВ L, 2024/1789, 15.7.2024 г.).

ГЛАВА II

ПОСТЕПЕННА ЗАБРАНА ЗА ВНОС НА ПРИРОДЕН ГАЗ ОТ РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ

Член 3

Забрана за внос на природен газ от Руската федерация

1. Забранява се вносът по тръбопроводи на природен газ в газообразно състояние, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, освен в случаите, когато се прилага някое от освобождаванията, предвидени в член 4.
2. Забранява се вносът на ВПГ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, или който е получен от природен газ в газообразно състояние, добит в Руската федерация, освен в случаите, когато се прилага някое от освобождаванията, предвидени в член 4. Забраната се прилага и за включен в смеси ВПГ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

Преходен етап за съществуващите договори за доставка

1. Член 3 се прилага от 17 юни 2026 г., когато пред разрешаващите органи може да бъде доказано, че вносът на природен газ, посочен в член 3, се осъществява по силата на краткосрочен договор за доставка, сключен преди 17 юни 2025 г., който не е изменян след това, освен в случаите, когато изменението попада в обхвата на параграф 4.
2. Член 3 се прилага от 1 януари 2028 г., когато пред разрешаващите органи може да се докаже, че:
 - а) вносът на природен газ, посочен в член 3, се извършва по силата на краткосрочен договор за доставка до държава без излаз на море, който е необходим за изпълнението на дългосрочния договор за доставка съгласно буква б), и
 - б) съществува дългосрочен договор за доставка до държава без излаз на море за внос на природен газ в газообразно състояние по тръбопроводи:
 - i) който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея,
 - ii) за който доставката на първоначалната точка на доставка на граница на ЕС с трета държава вече не може да бъде изпълнена, и
 - iii) договорът е сключен преди 17 юни 2025 г. и не е изменян след това, освен в случаите, когато изменението попада в обхвата на параграф 4.

3. Член 3 се прилага от 1 януари 2028 г., когато пред разрешаващите органи може да бъде доказано, че вносът на природен газ, посочен в член 3, се осъществява по силата на краткосрочен договор за доставка, сключен преди 17 юни 2025 г., който не е изменян след това, освен в случаите, когато изменението попада в обхвата на параграф 4.
4. Освобождаванията, предвидени в параграфи 1—3, се прилагат и по отношение на съществуващи договори за доставка със следните изменения:
- а) намаляване на договорените количества;
 - б) намаляване на цените и таксите;
 - в) изменение на клаузите за поверителност;
 - ва) изменение на оперативните процедури, например комуникационните процедури;
 - г) промени в адресите на страните по договора;
 - д) прехвърляне на договорни задължения между свързани предприятия;
 - е) промени, изисквани от съдебни или арбитражни процедури; или
 - ж) за държавите без излаз на море — промени между националните точки на доставка.
5. Количествата на вноса, осъществен в съответствие с параграфи 1, 2 и 3, не надвишават договорените количества.

Член 5

[...]

Член 6

[...]

РАЗРЕШЕНИЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ И ОБМЕН НА СЪОТВЕТНАТА ИНФОРМАЦИЯ

Член 7

Разрешение и представяне на съответната информация от вносителите

1. Когато се иска освобождаване за внос на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея съгласно член 4, вносът подлежи на предварително разрешение. На разрешаващите органи се предоставя цялата информация, необходима, за да се прецени дали са изпълнени условията, посочени в член 4.

Тази информация включва най-малко следното:

- а) датата на сключване на договора за доставка на газ;
- б) продължителността на договора за доставка на газ;
- в) договорените количества, включително всички права за гъвкавост във възходяща или низходяща посока;
- г) самоличността на страните по договора за доставка на газ, включително регистрационния и идентификационен номер на икономическия оператор (EORI) за страните, регистрирани в ЕС;
- д) [...]
- да) в случай на смеси от ВПГ — документация, доказваща съответните количества руски и неруски газ в сместа и установяваща процеса на смесване;
- е) за внос на ВПГ — мястото на втечняване и пристанището на първо натоварване;

- ж) точките на доставка, включително евентуални възможности за гъвкавост по отношение на точката на доставка; и
- з) всяко изменение на договора за доставка на газ, като се посочват съдържанието и датата на изменението, с изключение на измененията, които се отнасят единствено до цената на газа.

Когато е поискано освобождаване съгласно член 4 и цената на газа е била изменена на 17 юни 2025 г. или по-късно, се предоставя информация за изменението на цената.

Изискваната информация се представя на разрешаващия орган не по-късно от един месец преди въвеждането на газа на митническата територия.

- 2. Вносът на природен газ, когато страната на производство не е Руската федерация, подлежи на предварително разрешение, освен в случаите, когато този внос попада в обхвата на параграф 3. На разрешаващите органи в държавата членка, в която газът ще бъде допуснат за свободно обращение, се предоставят доказателства, установяващи държавата на производство на този природен газ, не по-късно от 5 работни дни преди въвеждането му на митническата територия.
- 3. Не се изисква предварително разрешение, когато газ се внася от държава, която произвежда газ и е изнесла над 5 млрд. куб. метра природен газ за Съюза през 2024 г. и е забранила вноса на руски газ или прилага други ограничителни мерки по отношение на руския газ, или няма налична газова инфраструктура, която да позволява внос на ВПГ или газ по газопроводи. Не по-късно от 5 дни след влизането в сила на настоящия регламент Комисията изготвя, чрез решение за изпълнение, списък на тези държави и при необходимост го актуализира. Докладът съгласно член 15, параграф 1 включва оценка на ефективността на процеса на предварително разрешение съгласно член 7, параграф 2.

- 3а. Разрешаващите органи, митническите органи — когато не са едни и същи, или други органи, ангажирани с мониторинга съгласно членове 9 и 10, могат да поискат по-подробна информация, ако тази информация се счита за необходима, за да се прецени дали са изпълнени посочените в членове 3 и 4 условия. Те могат да разчитат и на информация от други източници. Разрешаващите органи могат по-специално да изискват да се предостави пълният текст на някои разпоредби на договора за доставка на газ или текста на целия договор, с изключение на информацията за цените, по-специално когато някои договорни разпоредби са взаимосвързани или когато пълното познаване на формулировката на договорните разпоредби е от решаващо значение за оценката. Когато предоставената информация не е убедителна, митническите органи могат да откажат допускането на стоките за свободно обращение.
4. Приема се, че природният газ, който се внася в Съюза през граници, междусистемни газопроводи или точки на междусистемно свързване между Съюза и Руската федерация или Беларус, или през точката на междусистемно свързване Странджа 2/Малкочлар („Турски поток“), се изнася, пряко или непряко, от Руската федерация, освен в случаите, когато на разрешаващите органи могат да бъдат представени — не по-късно от 1 месец преди въвеждането на газа на митническата територия – недвусмислени доказателства, с които се установява, че природният газ:
- а) е преминал транзитно през Руската федерация; и
 - б) че страната на производство не е Руската федерация.
5. Когато природният газ се транспортира през ЕС от трета държава до трета държава в режим транзит съгласно Митническия кодекс на Съюза, разрешаващите и митническите органи — когато не са едни и същи – се уведомяват не по-късно от един месец преди планирания транзит за:
- а) държавата на производство на природния газ, който ще премине транзитно, освен в случаите, когато такава информация не е налична;
 - б) планираните или действителните графици на заявката, в които се посочват количеството, времето и входните и изходните точки на преминаващия транзитно газ, с ежедневна детайлност, когато е приложимо;

- в) количествата и точките на доставка в договорите за доставка на газ; и
- г) договорът между продавача или купувача или което и да е посредническо образувание и съответните оператори на преносни системи в Съюза, когато е приложимо.

Разрешаващите органи проверяват съгласуваността на данните и без забавяне обменят получената информация с митническите органи, когато тези два вида органи не съвпадат.

Член 8

[...]

Член 9

Ефективен мониторинг и осигуряване на изпълнението

Разрешаващите органи и, когато е приложимо, митническите органи и Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) гарантират ефективния мониторинг на спазването на разпоредбите от глава II — ако е необходимо, като използват пълноценно своите правомощия за правоприлагане, и си сътрудничат тясно със съответните национални органи, органи от други държави членки, ACER или Комисията.

Член 10

Разрешаващ орган, сътрудничество и обмен на информация

1. Разрешаващият орган е митническият орган, освен ако държавата членка не посочи друг орган за тази цел. Държавите членки информират Комисията, в случай че определят за разрешаващ орган друг орган, различен от митническият орган.

2. Разрешаващите органи си сътрудничат и обменят получената информация относно вноса на природен газ с регулаторните органи, компетентните органи и когато е приложимо – митническите органи, както и с ACER и Комисията, в съответствие с техните задачи, отговорности и правомощия и доколкото е възможно, за да се гарантира ефективна оценка на това дали са изпълнени условията, посочени в членове 3 и 4 от настоящия регламент.
3. Разрешаващите органи или, когато е приложимо, митническите органи, ежемесечно подават на регулаторните органи, компетентните органи, ACER и Комисията актуална информация относно ключовите елементи, свързани с развитието на вноса на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, например количествата, внесени по дългосрочни или краткосрочни договори за доставка, входни точки или договорни партньори. Тези актуализации обхващат и ключови събития във връзка с руския газ, който се въвежда в Съюза в режим транзит, както е посочено в член 7, параграф 5.
4. Разрешаващите органи и когато е приложимо – митническите органи от различните държави членки обменят, доколкото е необходимо, получената информация относно вноса на природен газ и си сътрудничат помежду си, за да се гарантира ефективно осигуряване на изпълнението и да се избегне заобикаляне на мерките. Те използват съществуващите инструменти и бази данни, позволяващи ефективен обмен на съответната информация между националните органи в тяхната държава членка и органите в други държави членки, или въвеждат такива инструменти, когато е необходимо.
5. До 31 август 2026 г. и 31 август 2027 г. въз основа на данните, получени съгласно настоящия регламент, и на собствена информация, ACER публикува доклад, в който се прави преглед на договорите за доставка на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и се прави оценка на въздействието на диверсификацията върху енергийните пазари. Когато е приложимо, докладът обхваща и данни за руския газ, който се въвежда в Съюза в режим транзит, както е посочено в член 7, параграф 5.
6. Когато е целесъобразно, Комисията и ACER обменят съответната информация, с която разполагат, относно договорите за внос на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, с разрешаващите органи и когато е приложимо – с митническите органи, за да се улесни прилагането на настоящия регламент.

НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА ДИВЕРСИФИКАЦИЯ

Член 11

Национални планове за диверсификация на доставките на природен газ

1. Всяка държава членка изготвя план за диверсификация, в който се описват мерките, етапните цели и потенциалните пречки за диверсифицирането на техните доставки на газ, с цел прекратяване на целия внос на природен газ с произход от Руската федерация или изнасян пряко или непряко от нея, в рамките на срока за пълна забрана на вноса от Руската федерация на 1 януари 2028 г.

Задължението, посочено в първа алинея, не се прилага, когато държавите членки могат да докажат пред Комисията, по-специално въз основа на информацията, предоставена съгласно член 14, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2017/1938, че не получават природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея. Държавите членки доказват това пред Комисията преди датата на уведомяване на Комисията за националните планове за диверсификация. Комисията информира Координационната група по природния газ за държавите членки, които са освободени от задължението за изготвяне на национален план за диверсификация.

2. Националният план за диверсификация на доставките на природен газ включва всички изброени по-долу елементи:
 - а) наличната информация относно количеството на внасяния природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, съгласно съществуващите договори за доставка;

- б) ясно описание на въведените мерки за подкрепа и планираните на национално равнище мерки за подкрепа при замяната на природния газ с произход от Руската федерация или изнасян пряко или непряко от нея, включително количествата, чието постепенно премахване се очаква, етапните цели и графика за изпълнение и, доколкото са налични, предвидените варианти за алтернативни доставки и маршрути за доставка. Тези мерки може да включват използването на платформата AggregateEU в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) 2024/1789, мерки за подкрепа на усилията на енергийните дружества за диверсификация, сътрудничество в регионални групи като Групата на високо равнище CESEC, определяне на алтернативи на вноса на природен газ чрез електрификация, мерки за енергийна ефективност, насърчаване на производството на биогаз, биометан и чист водород, внедряване на енергия от възобновяеми източници, доброволни мерки за намаляване на търсенето или възможностите на други държави членки да улеснят диверсификацията на доставките;
- в) установяване на всички потенциални технически, договорни или регулаторни пречки пред замяната на природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и възможности за преодоляване на тези пречки.
3. До 1 март 2026 г. държавите членки уведомяват Комисията за своите национални планове за диверсификация, като използват образца, установен в приложение I.
4. Комисията по целесъобразност улеснява изготвянето и изпълнението на националните планове за диверсификация на доставките на природен газ. По време на преходния етап за съществуващите договори за доставка съгласно член 4 Комисията координира с държавите членки усилията им за диверсификация, за да се определят алтернативни източници на доставки. Освен това новите доставки биха могли да компенсират загубата на приходи чрез използване на съществуващата инфраструктура, използвана преди това за транзит на руски газ. Държавите членки докладват редовно на Координационната група по природния газ, създадена с член 4 от Регламент (ЕС) 2017/1938, за напредъка, постигнат при изготвянето, приемането и изпълнението на тези планове. Въз основа на националните планове за диверсификация Комисията оценява осъществяването на постепенното прекратяване на използването на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и докладва оценката на Координационната група по природния газ съгласно член 13 от настоящия регламент.

Национални планове за диверсификация на доставките на нефт

1. Когато държава членка получава внос на нефт с произход от Руската федерация или изнасян пряко или непряко от нея, тя изготвя план за диверсификация, в който се описват мерките, етапните цели и потенциалните пречки за диверсифициране на доставките на нефт, с цел прекратяване до 1 януари 2028 г. на вноса на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.
2. Националният план за диверсификация на доставките на нефт включва всички изброени по-долу елементи:
 - а) наличната информация за обема на прекия или непрекия внос на нефт от Руската федерация по съществуващите договори за доставка;
 - б) мерките, планирани на национално равнище за замяна на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, включително количествата, които се очаква постепенно да бъдат премахнати, етапните цели и графика на изпълнение, както и вариантите за алтернативни доставки и маршрути за доставка или възможностите на други държави членки да улеснят диверсификацията на доставките;
 - в) потенциалните технически, договорни или регулаторни пречки пред замяната на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и възможностите за преодоляване на тези пречки.
3. До 1 март 2026 г. държавите членки уведомяват Комисията за своите национални планове за диверсификация, като използват образца, установен в приложение II.

4. Когато е целесъобразно, Комисията улеснява изготвянето и изпълнението на националните планове за диверсификация на доставките на нефт. Комисията подпомага сътрудничеството между държавите членки при изпълнението на националните планове за диверсификация. Държавите членки докладват редовно на Координационната група за нефта, създадена с член 17 от Директива 2009/119/ЕО на Съвета¹⁰, за напредъка, постигнат по изготвянето, приемането и изпълнението на тези национални планове за диверсификация.
5. Когато в националния план за диверсификация на доставките на нефт се установи, че е налице риск за постигането до 1 януари 2028 г. на постепенното прекратяване на използването на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, Комисията може, след оценка на националния план за диверсификация и в срок от 3 месеца от представянето на националния план за диверсификация, да издаде препоръка до съответната държава членка относно начините за своевременно постигане на поетапното прекратяване. Въз основа на тази препоръка държавата членка актуализира своя план за диверсификация в срок от три месеца, като взема предвид препоръката на Комисията.

¹⁰ Директива 2009/119/ЕО на Съвета от 14 септември 2009 г. за налагане на задължение на държавите членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти (ОВ L 265, 9.10.2009 г., стр. 9).

МОНИТОРИНГ НА СИГУРНОСТТА НА ДОСТАВКИТЕ НА ГАЗ

Член 13

Изменения на Регламент (ЕС) 2017/1938

Регламент (ЕС) 2017/1938 се изменя, както следва:

1) В член 2 се добавят следните точки 33) и 34):

„33) клауза „вземай или плащай“ означава договорна разпоредба, която задължава купувача или да приеме доставката, или вместо това да плати за определено минимално количество газ в рамките на определен период, независимо дали газът е действително получен;

34) клауза „доставяй или плащай“ означава договорна разпоредба, която задължава продавача да заплати договорна глоба в случай на недоставяне на газ.“;

2) член 14, параграф 6 се изменя, както следва:

а) в първа алинея се добавя следната буква в):

„в) Комисията и съответните компетентни органи за следната информация, свързана с договори за доставка на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея:

- i) информацията, посочена в член 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) XX/2025 [настоящия регламент];
- ii) информация за количествата, които трябва да бъдат доставени и приети, включително евентуални възможности за гъвкавост в рамките на клаузите „вземай или плащай“ или „доставяй или плащай“;
- iii) графици за доставка (ВПГ) или заявки (газ по тръбопроводи);
- iv) евентуални договорни възможности за гъвкавост по отношение на годишните договорени количества, включително изравнителни количества;
- v) условия за временно спиране или прекратяване на доставките на газ, включително разпоредби за форсмажорни обстоятелства;
- vi) информация за това кое право урежда договора и кой арбитражен механизъм е избран;
- vii) основни елементи на други търговски споразумения, които са от значение за изпълнението на договора за доставка на газ, с изключение на информацията за цените.“;

б) добавя се следната алинея:

„Информацията, посочена в буква в), се предоставя за всеки договор в дезагрегиран формат, включително пълният текст на имащите отношение части, с изключение на информацията за цените, по-специално когато пълното познаване на формулировката на договорните разпоредби е от решаващо значение за оценката на сигурността на доставките на газ или когато някои договорни разпоредби са взаимосвързани.“;

3) в член 17 втората алинея се заменя със следното:

„Комисията наблюдава непрекъснато доколко енергийната система на Съюза е зависима от доставките на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, по-специално въз основа на информацията, съобщена на Комисията и на компетентните органи в съответствие с член 14, параграф 6, буква в).

Комисията оценява осъществяването на постепенното прекратяване на използването на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, в съответствие с Регламент (ЕС) XX/2025 на национално и регионално равнище и на равнището на Съюза въз основа на националните планове за диверсификация, посочени в член 11 от посочения регламент. Тази оценка включва и оценка на ефективността на обмена на информация и сътрудничеството между съответните органи и когато е целесъобразно, съдържа препоръки за тяхното подобряване. Тази оценка се докладва на Координационната група по природния газ.

Въз основа на оценката, посочена в трета алинея, Комисията публикува годишен доклад, в който се прави цялостен преглед на напредъка, постигнат от държавите членки при изпълнението на техните национални планове за диверсификация.

Когато е целесъобразно, Комисията може да изготви, в срок от три месеца след уведомяването за план за диверсификация, препоръка, в която се посочват възможни действия и мерки за гарантиране на сигурна диверсификация на доставките на природен газ и своевременно прекратяване на използването на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

Въз основа на тази препоръка съответните държави членки актуализират своя национален план за диверсификация в срок от три месеца, като вземат предвид препоръката на Комисията.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 14

Професионална тайна

1. Всяка поверителна информация, получена, обменена или предадена в съответствие с настоящия регламент, подлежи на посочените в настоящия член изисквания за опазване на професионалната тайна.
2. Задължението за професионална тайна се прилага по отношение на всички лица, които работят или са работили за орган, натоварен с изпълнението на настоящия регламент, и всяко физическо или юридическо лице, на което съответният орган е делегирал правомощията си, включително одитори и експерти, наети от съответния орган.
3. Информация, представляваща професионална тайна, не може да бъде оповестявана на никое друго лице или орган, освен по силата на разпоредби, предвидени в правото на Съюза или в националното право.
4. Цялата информация, обменяна между съответните органи или държави членки съгласно настоящия регламент, която се отнася до стопански или оперативни условия или други икономически или лични въпроси, се счита за поверителна информация и за нея се прилагат изискванията за професионална тайна, освен когато съответният орган посочи в момента на предаването ѝ, че тази информация може да бъде разкрита, че е необходима по силата на законодателството на Съюза или на националното законодателство, или когато разкриването на информацията се налага за правнопроцесуални цели.

Мониторинг и преразглеждане

1. Комисията непрекъснато наблюдава развитието на енергийния пазар на Съюза, по-специално по отношение на потенциалните зависимости от доставките на газ или други рискове за сигурността на доставките на енергийни ресурси във връзка с вноса на енергийни ресурси от Руската федерация. В срок до [ОВ: моля, въведете дата 2 години след датата на влизането в сила на настоящия регламент] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящия регламент.
2. В случай на внезапна и значителна промяна, която представлява сериозна заплаха за сигурността на доставките на енергийни ресурси в една или повече държави членки, Комисията може временно да спре прилагането на глава II от настоящия регламент, изцяло или частично, в една или повече държави членки. В такъв случай Комисията може също така да спре прилагането на изискването за предварително разрешение съгласно член 7, параграф 2. Решението на Комисията съдържа определени условия, по-специално за да се гарантира, че всяко временно спиране е строго ограничено до справяне със заплахата. Комисията информира Координационната група по природния газ за всяко спиране на прилагането.

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Членове 3 и 4 се прилагат от [ОВ: моля, въведете датата — 6 седмици след влизането в сила на настоящия регламент].

Член 7, параграфи 1, 4 и 5 се прилагат от [ОВ: моля, въведете датата – 6 седмици минус един месец след влизането в сила на настоящия регламент].

Член 7, параграф 2 се прилага от [ОВ: моля, въведете датата – 6 седмици минус 5 работни дни след влизането в сила на настоящия регламент].

Настоящият регламент не засяга прилагането на забраната, свързана с ВПГ, установена в [Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета¹¹], която се прилага и спазва независимо от разпоредбите на настоящия регламент.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в ... на ... г.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

¹¹ ОВ: моля, въведете актуализирана препратка.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ОБРАЗЕЦ ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ ПЛАНОВЕ ЗА ДИВЕРСИФИКАЦИЯ НА ДОСТАВКИТЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ

Настоящият образец е предназначен за националните органи, които изготвят национален план за диверсификация, както е предвидено в член 11. Той съдържа следното:

Обща информация

Наименование на органа, който отговаря за изготвянето на плана	
Описание на газовата система. То следва да включва описание на: i) търсенето на газ; ii) асортимента от доставки, като се има предвид зависимостта от руските доставки.	

Основна информация относно вноса на газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея за държавата членка

Посочване на индивидуалните договори, съобщени от вносителите на компетентните органи и на Комисията.	
[...]	

Общо договорени количества газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея за доставка в държавата членка.	
Посочване на договорните възможности за гъвкавост и точка на доставка (точка на междусистемно свързване, точка на внос, терминал за ВПП и др.).	

Описание на мерките за замяна на природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

3.1. Описанието включва следните елементи:

Варианти за диверсификация: i) алтернативни доставки; ii) алтернативни маршрути за доставка; iii) обединяване на търсенето.	
Описание на мярката и нейните цели, включително количествата, чието използване се очаква да бъде постепенно прекратено, и междинните етапи в случай на многоетапна мярка.	
График за изпълнение	
Въздействие на мерките върху енергийната система, включително върху моделите на потоците, инфраструктурния капацитет, тарифите и др.	
Въздействие върху съседните държави членки.	

Технически, договорни или регулаторни пречки при замяната на газа, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

Технически, договорни или регулаторни пречки	
Варианти за преодоляване на пречките и график	

Категория	Замяна на обемите, чието използване ще бъде постепенно прекратено ¹²
Изисквана информация	Описание на мерките, въведени и планирани на национално равнище за замяна на оставащите количества природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея i) количества в рамките на всяка мярка, чието използване се очаква да бъде постепенно прекратено, ii) график за изпълнение (начало—край), iii) варианти за алтернативни доставки и маршрути за доставка
Газ по тръбопроводи	
ВПП	

¹² Тези мерки могат да включват използването на платформата AggregateEU в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) 2024/1789, мерки за подкрепа на усилията на енергийните дружества за диверсификация, сътрудничество в рамките на регионални групи като Групата на високо равнище за свързаност на газопреносната система в Централна и Югоизточна Европа (CESEC), определяне на алтернативи на вноса на природен газ чрез електрификация, мерки за енергийна ефективност, насърчаване на производството на биогаз, биометан и чист водород, внедряване на възобновяеми енергийни източници или мерки за доброволно намаляване на търсенето.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ОБРАЗЕЦ ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ ПЛАНОВЕ ЗА ДИВЕРСИФИКАЦИЯ НА ДОСТАВКИТЕ НА НЕФТ

Настоящият образец е предназначен за националните органи, които изготвят подробен национален план за диверсификация, както е предвидено в член 12. Той включва:

Обща информация

Наименование на органа, който отговаря за изготвянето на плана	
Описание на нефтената система. То следва да включва описание на: i) търсенето на нефт; ii) асортимента от доставки, като се има предвид зависимостта от руските доставки.	

Основна информация относно вноса на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея за държавата членка

Общо договорени количества руски нефт за доставка в държавата членка. Посочване на датата на изтичане на договорните задължения.	
Информация за самоличността на различните заинтересовани страни (продавач, вносител и купувач).	

Описание на мерките за замяна на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

Описанието включва следните елементи:

Варианти за диверсификация: i) алтернативни доставки; ii) алтернативни маршрути за доставка.	
Описание на мярката и нейните цели, включително количествата, чието използване се очаква да бъде постепенно прекратено, и междинните етапи в случай на многоетапна мярка.	
График за изпълнение	
Въздействие на мерките върху енергийната система, включително върху моделите на потоците, инфраструктурния капацитет, тарифите и др.	
Въздействие върху съседните държави членки.	

Технически, договорни или регулаторни пречки при замяната на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

Технически, договорни или регулаторни пречки	
Варианти за преодоляване на пречките и график	